

WET van 8 december 1976, houdende regeling van het beheer van 's Rijks financiën (Comptabiliteitswet 1976).

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Comptabiliteitswet 1927 (*Stb.* 259) te vervangen door nieuwe wettelijke bepalingen, mede ter uitvoering van de artikelen 136 en 193 van de Grondwet, voor het beheer van 's Rijks financiën;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK I. DE RIJKSBEGROTING

§ 1. De inrichting

Artikel 1. In deze wet worden onder de begroting verstaan de wetten, waarbij de hoofdstukken der begroting van de uitgaven van het Rijk worden vastgesteld en die, waarbij de middelen tot dekking worden aangewezen en geraamd.

Artikel 2. 1. Er zijn hoofdstukken voor:

- het Huis des Konings,
- Hoge Colleges van Staat en Kabinet des Konings,
- elk der departementen van algemeen bestuur,
- Nationale Schuld.

2. Wij kunnen een of meer hoofdstukken toevoegen; een zodanige toevoeging kan door Ons worden ingetrokken.

Artikel 3. 1. De hoofdstukken worden zoveel mogelijk onderverdeeld in afdelingen, onderafdelingen, paragrafen en artikelen op zodanige wijze, dat de artikelen, die uitgaven onderscheidenlijk ontvangsten van eenzelfde organisatie-eenheid betreffen, tezamen een afdeling, onderafdeling of paragraaf vormen.

2. De artikelen worden zoveel mogelijk gerangschikt naar een door Onze Minister van Financiën vast te stellen economische classificatie van de uitgaven en de ontvangsten van het Rijk.

Artikel 4. 1. De artikelen worden zodanig omschreven, dat zij tezamen met de toelichting een overzichtelijk beeld geven van het te voeren beheer.

2. In elk hoofdstuk van uitgaven kan een artikel voor onvoorzien uitgaven worden opgenomen.

3. Bij elk ontwerp van een hoofdstuk wordt als bijlage van de memorie van toelichting overgelegd een staat, waarin een nadere splitsing, voor zoveel nodig, van de artikelen wordt gegeven en waarin de ramingen van de uitgaven en de ontvangsten worden gesteld naast de ramingen voor het lopende dienstjaar en de uitkomsten voor het daaraan voorafgaande jaar.

4. Bij elk daarvoor in aanmerking komend hoofdstuk van de begroting van uitgaven wordt een bijlage gevoegd, waarin met betrekking tot de uitgaven, waarvoor dit mogelijk en van belang is, gegevens worden verstrekt omtrent de prestaties, die het resultaat zijn van de activiteiten, waarop die uitgaven be-

trekking hebben en omtrent de met die prestaties verband houdende middelen.

Artikel 5. 1. Voor door het Rijk verleende of in het dienstjaar te verlenen garanties, waarvoor in dat jaar direct noch indirect uitgaven zijn te verwachten, worden in de desbetreffende hoofdstukken artikelen opgenomen, die pro memorie worden vermeld.

2. In de toelichting op artikelen ter zake van garanties wordt zo mogelijk een overzicht gegeven van de verplichtingen, welke daaruit kunnen voortvloeien.

Artikel 6. 1. Ten laste van het hoofdstuk voor Nationale Schuld worden de rente en de aflossing van die schuld gebracht.

2. De ontvangsten wegens uitgifte van vaste schuld worden in de begroting pro memorie vermeld.

Artikel 7. De inrichting van de begroting geschiedt overigens met inachtneming van de voorschriften, door Onze Minister van Financiën te stellen.

§ 2. De opstelling en de indiening

Artikel 8. 1. Iedere Minister stelt jaarlijks de wetsontwerpen op voor de hoofdstukken waarover hij het beheer voert en zendt deze vóór 1 mei van het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar aan Onze Minister van Financiën.

2. Deze maakt bezwaar een wetsontwerp in het ontwerp van de begroting op te nemen voor zover hem dit met het oog op het algemene financiële beleid en een doelmatig beheer van 's Rijks gelden niet toelaatbaar voorkomt.

Artikel 9. 1. Het ontwerp van de begroting wordt Ons jaarlijks ter indiening bij de Tweede Kamer aangeboden door Onze Minister van Financiën.

2. Deze voegt bij het ontwerp van de begroting:

a. een nota betreffende de toestand van 's Rijks financiën, waarin mede zijn opgenomen beschouwingen over de betekenis van het voorgenomen beleid voor de volkshuishouding;

b. ramingen voor vier op het begrotingsjaar volgende jaren;

c. een overzicht van de totalen der uitgaven en ontvangsten en saldi over de laatste tien jaren;

d. een balans van de bezittingen, vorderingen en schulden van de Staat naar de toestand per 31 december van het laatst verstreken jaar met een toelichting, waaruit onder meer blijkt naar welke grondslagen deze zijn gewaardeerd.

§ 3. De wijziging

Artikel 10. 1. Ontwerpen van wet tot wijziging van de begroting worden tijdig ingediend bij de Tweede Kamer.

2. De beherende Minister zendt het ontwerp van wet tot wijziging van de begroting aan Onze Minister van Financiën. Heeft deze geen bezwaar tegen het ontwerp, dan biedt hij het Ons aan ter indiening bij de Tweede Kamer.

3. De inrichting van de ontwerpen van wet tot wijziging van de begroting geschiedt met inachtneming van de voorschriften, door Onze Minister van Financiën te stellen.

Artikel 11. 1. Bij de begrotingswet kan aan de beherende Minister de bevoegdheid worden verleend artikelen van uitgaaf, met uitzondering van de artikelen voor geheime uitgaven en voor niet rechtstreeks uit een wet voortvloeiende subsidies, uit andere artikelen van hetzelfde dienstjaar door

overschrijving aan te vullen met dien verstande, dat deze overschrijving slechts is toegestaan:

- a. uit het artikel voor onvoorziene uitgaven,
- b. uit artikelen voor personeelsuitgaven naar gelijksoortige artikelen en naar artikelen voor materiële uitgaven,
- c. uit artikelen voor materiële uitgaven naar gelijksoortige artikelen.

2. Door overschrijving als bedoeld in het eerste lid, onder b en c, mag het bedrag van een artikel in totaal niet meer worden verhoogd dan met vijf procent of met f 2500, indien dit laatste bedrag hoger is dan vijf procent.

3. Aan de Algemene Rekenkamer en aan Onze Minister van Financiën wordt van de overschrijving mededeling gedaan.

Artikel 12. 1. Bij een begrotingswet kunnen artikelen van uitgaaf worden aangewezen, aan welke door Ons bij in het Staatsblad op te nemen besluit bedragen kunnen worden toegevoegd, welke op de overeenkomstige artikelen van het vorige dienstjaar onbesteed zijn gebleven.

2. Zodanige toevoeging kan slechts geschieden met inachtneming van het bij de aanwijzing te stellen maximum en ten behoeve van uitgaven, waarvoor vóór het einde van het vorige dienstjaar schriftelijk een verplichting is aangegaan.

3. Een besluit, als in het eerste lid bedoeld, behoeft de medewerking van Onze Minister van Financiën, indien de voordracht niet van deze uitgaaf. Het wordt genomen binnen twee maanden na de plaatsing van de begrotingswet in het *Staatsblad*.

4. De beherende Minister doet aan de Staten-Generaal mededeling van de toegevoegde bedragen.

Artikel 13. 1. Besluiten tot het overbrengen van begrotingsartikelen of gedeelten daarvan naar een ander hoofdstuk, als gevolg van wijziging van de taakverdeling tussen de departementen van algemeen bestuur, worden tijdig ter kennis gebracht van de Staten-Generaal.

2. Ons besluit wordt in het *Staatsblad* geplaatst.

Artikel 14. Onze Minister van Financiën biedt in de eerste helft van elk kalenderjaar aan de Staten-Generaal een beknopte nota aan, waarin een overzicht wordt gegeven van de wijzigingen, welke ten opzichte van de oorspronkelijke begroting voor dat jaar noodzakelijk worden geacht, en van de betekenis van deze wijzigingen voor het voorgenomen beleid.

§ 4. Ontwerpen van wet met financiële gevolgen

Artikel 15. 1. Indien voorstellen van wet kunnen leiden tot hogere of lagere rijksuitgaven of -ontvangsten voor het lopende begrotingsjaar of voor latere jaren, worden de financiële gevolgen in een afzonderlijk onderdeel vermeld in de bijbehorende toelichting; daarbij wordt tevens aangegeven of, onderscheidenlijk in hoeverre, de financiële gevolgen begrepen zijn in de laatst ingediende begroting onderscheidenlijk in de ramingen, bedoeld in artikel 9, tweede lid, onder b.

2. Ook mededelingen aan de Staten-Generaal over voorgenomen beleidsvoorstellen bevatten een financieel onderdeel als in het eerste lid bedoeld.

§ 5. Het dienstjaar

Artikel 16. 1. Het dienstjaar is het kalenderjaar.

2. Als uitgaven en ontvangsten van het dienstjaar worden geraamd en verantwoord de geldelijke betalingen en ontvangsten in dat jaar.

3. Voor de in het dienstjaar aan te gane verplichtingen wordt, voor zover deze tot uitgaven in latere jaren zullen leiden, naast de raming van de uitgaven van het dienstjaar een raming van die verplichtingen opgenomen tenzij de omvang daarvan niet kan worden bepaald.

4. Het bepaalde in het derde lid geldt niet voor:

- a. rechtstreeks uit een wet voortvloeiende verplichtingen,
- b. rente en aflossing van Nationale Schuld,
- c. verplichtingen wegens lonen en wachtgeld en soortgelijke periodieke verplichtingen,
- d. verplichtingen wegens huren en pachten en soortgelijke periodieke verplichtingen, indien terzake uitgaven in het dienstjaar zijn geraamd,
- e. andere door Onze Minister van Financiën aan te wijzen verplichtingen, welke een bedrag van f 250 000 per begrotingsartikel niet te boven gaan.

HOOFDSTUK II. HET BEHEER

§ 1. Het beheer van de begroting

Artikel 17. 1. Het beheer van de hoofdstukken voor het Huis des Konings en voor Hoge Colleges van Staat en Kabinet des Konings wordt gevoerd door de door Ons aan te wijzen Minister, dat van elk der hoofdstukken voor de departementen van algemeen bestuur door de Minister, die met de leiding van het departement is belast, en dat van het hoofdstuk voor Nationale Schuld door Onze Minister van Financiën.

2. Bij een besluit als is bedoeld in artikel 2, tweede lid, wordt voor elk nieuw hoofdstuk bepaald welke Minister hierover het beheer voert.

Artikel 18. 1. Bij elk van de departementen van algemeen bestuur is een afdeling belast met de begrotingszaken en de financiële administratie.

2. De aanwijzing van het hoofd van deze afdeling en de intrekking van een zodanige aanwijzing geschieden door Onze Minister, hoofd van het departement, in overeenstemming met Onze Minister van Financiën. De eerstgenoemde Minister doet daarvan mededeling aan de Algemene Rekenkamer.

3. Op voordracht van Onze Minister van Financiën geven Wij bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen omtrent de taak van deze afdeling.

Artikel 19. 1. Over de gelden bij een begrotingswet toegestaan wordt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 28, tweede lid, beschikt door de beherende Minister.

2. Beschikking over gelden, toegestaan voor geheime uitgaven, geschiedt slechts krachtens een door Ons te nemen besluit, waarvan afschrift wordt gezonden aan de Algemene Rekenkamer.

Artikel 20. 1. Wanneer enig hoofdstuk van de begroting niet vóór 1 januari van het dienstjaar, waarvoor het moet strekken, bij de wet is vastgesteld, is Onze Minister, aan wie het beheer over het desbetreffende hoofdstuk is opgedragen, bevoegd, teneinde de dienst gaande te houden, te beschikken over ten hoogste vier twaalfde gedeelten van de bedragen, welke in of bij de artikelen van uitgaaf van het laatstelijk bij de wet vastgestelde hoofdstuk voor een geheel jaar zijn toegestaan.

2. Indien de eisen van de dienst dit onvermijdelijk maken, kan de beherende Minister met medewerking van Onze Minister van Financiën bij uitzondering bij bepaalde artikelen van het eerste lid afwijken. Van het verlenen van zodanige medewerking geeft Onze Minister van Financiën maandelijks kennis aan de Algemene Rekenkamer en aan de Staten-Generaal.

Artikel 21. Onze Minister van Financiën kan voorschriften geven betreffende het verlenen van voorschotten.

Artikel 22. Op voordracht van Onze Minister van Financiën geven Wij voorschriften voor het beheer van zaken, welke niet of niet meer nodig zijn voor de Rijksdienst, waaronder zij ressorteren.

§ 2. Het kasbeheer

Artikel 23. 1. Onze Minister van Financiën is verantwoordelijk voor het beheer over de centrale Rijkskassen en de aan het Rijk toebehorende of toevertrouwde geldswaardige papieren.

2. In overeenstemming met Onze Minister van Financiën en met inachtneming van de door hem te geven voorschriften kan het beheer over andere Rijkskassen en over bepaalde geldswaardige papieren onder verantwoordelijkheid van andere Ministers worden gevoerd. In de voorschriften wordt onder meer geregeld, in hoeverre betalingen en ontvangsten ten laste of ten bate van die kassen plaats kunnen vinden en in hoeverre de in die kassen aanwezige gelden naar de centrale Rijkskassen worden overgebracht.

Artikel 24. Onze Ministers wijzen ieder voor zover het hem aangaat, de personen aan, die namens hem belast zijn met het doen van ontvangsten en betalingen en de bewaring van gelden dan wel met de ontvangst, de afgifte en de bewaring van geldswaardige papieren. Zij doen van zodanige aanwijzing mededeling aan de Algemene Rekenkamer.

§ 3. De administratie

Artikel 25. 1. Bij elk van de departementen van algemeen bestuur en de overige Rijksorganen en Rijksdiensten wordt een administratie gehouden, welke voldoet aan de eisen van doelmatig beheer en controle. Deze administratie wordt ingericht en bijgehouden met inachtneming van de voorschriften door Onze Minister van Financiën, na overleg met de beherende Minister en de Algemene Rekenkamer gegeven.

2. Bij het departement van Financiën wordt een centrale administratie van 's Rijks schatkist ingericht en bijgehouden, volgens voorschriften door Onze Minister van Financiën, na overleg met de Algemene Rekenkamer, gegeven.

Artikel 26. Het hoofd van een departement is verplicht controle te doen uitoefenen op de administratie van zijn departement en op de administraties van de overige Rijksorganen en Rijksdiensten, welke uitgaven en ontvangsten worden aangewezen op de door hem beheerde begrotingshoofdstukken.

§ 4. Het toezicht van de Minister van Financiën

Artikel 27. 1. Onze Minister van Financiën is belast met het toezicht op de ontvangsten en de uitgaven, ook nadat de nodige gelden op de begroting zijn toegestaan.

2. Dit toezicht omvat mede de toetsing aan het algemene financiële beleid.

Artikel 28. 1. Onze Minister van Financiën bepaalt welke gegevens hem ten behoeve van het in het vorige artikel bedoelde toezicht dienen te worden verstrekt.

2. Voorts kan hij ten behoeve van dit toezicht bepaalde artikelen van uitgaaf aanwijzen ten laste waarvan geen verplichtingen mogen worden aangegaan, voordat hij daarmee heeft ingestemd.

Artikel 29. Onze Minister van Financiën is belast met het toezicht op de inrichting van de administratie, als bedoeld in artikel 25, en op de wijze, waarop deze wordt bijgehouden.

Artikel 30. 1. Alle ambtenaren en overig personeel, werkzaam bij de departementen en de overige Rijksorganen en Rijksdiensten, zijn gehouden desgevraagd de inlichtingen te verstrekken, welke de door Onze Minister van Financiën aan te wijzen ambtenaren voor de uitoefening van de hun uit hoofde van deze wet opgedragen taak nodig hebben.

2. Voorts wordt aan door Onze Minister van Financiën aan te wijzen ambtenaren te allen tijde inzage gegeven van de in artikel 25 bedoelde administratie met inbegrip van de daarop betrekking hebbende bescheiden.

3. De in het tweede lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd bij alle departementen, Rijksorganen en Rijksdiensten kassen en voorraden op te nemen.

§ 5. De boeking van uitgaven en ontvangsten

Artikel 31. Behoudens het bepaalde in de artikelen 32, 33 en 34, wordt elke uitgaaf, onderscheidenlijk ontvangst aangewezen op een artikel van de begroting en onder de uitgaven, onderscheidenlijk de middelen geboekt.

Artikel 32. 1. Uitgaven wegens aflossing van vlottende schuld en ontvangsten wegens uitgifte of belening van zodanige schuld worden niet in de begroting en de rekening opgenomen.

2. Indien bij de uitgifte van bewijzen van vlottende schuld het ontvangen bedrag lager is of hoger dan het nominale bedrag wordt het verschil geboekt als uitgave, onderscheidenlijk in mindering op de uitgaven, wegens rente en kosten van vlottende schuld.

Artikel 33. 1. Voor zover de vermindering door middel van een aftrekpost bij een artikel van de begroting van uitgaven is aangegeven, kunnen ontvangsten wegens doorberekening van uitgaven in mindering op die uitgaven worden gebracht.

2. Ook zonder dat de mogelijkheid daartoe door middel van een aftrekpost is aangegeven kunnen:

a. terugbetalingen op gedane uitgaven in mindering worden gebracht op die uitgaven,

b. terugbetalingen van ontvangsten in mindering worden gebracht op die of, voor zover mogelijk, op gelijksoortige ontvangsten,

c. vergoedingen voor aan Rijkseigendommen toegebrachte schade, voor zover zij de herstellingskosten niet te boven gaan, in mindering worden gebracht op die kosten.

3. In geval een geldlening geheel of gedeeltelijk wordt aangegaan ter conversie van uitstaande schuld, wordt het bedrag van de afgeloste schuld in vergelijking gebracht met de opbrengst van de nieuwe geldlening. Een daarbij blijvend verschil wordt ten bate of ten laste van de begroting geboekt.

Artikel 34. 1. Met inachtneming van door Onze Minister van Financiën na overleg met de Algemene Rekenkamer te stellen voorschriften kunnen uitgaven en ontvangsten, voor zover ten aanzien daarvan de mogelijkheid bestaat, dat geheel of ten dele verrekening met derden moet plaatsvinden, op rekeningen buiten het begrotingsverband worden geboekt.

2. Voor zover de op rekeningen buiten het begrotingsverband geboekte uitgaven en ontvangsten met derden worden verrekend, worden deze uitgaven en ontvangsten, noch de verrekeningen ter zake, aangewezen op artikelen van de begroting.

3. Uitgaven op rekeningen buiten het begrotingsverband geboekt, welke aan het einde van het jaar volgende op dat waarin zij zijn gedaan niet met derden zijn verrekend, worden aangewezen op artikelen van de begroting van het dan lopende dienstjaar.

4. Ontvangsten op rekeningen buiten het begrotingsverband geboekt, ten aanzien waarvan blijkt dat geen verrekening met derden zal plaatsvinden, worden aangewezen op artikelen van de begroting van het dan lopende dienstjaar. Hetzelfde geschiedt, nadat gedeeltelijke verrekening heeft plaatsgevonden, met het niet verrekende deel van de ontvangst.

Artikel 35. 1. Indien aan aannemers en leveranciers in verband met door hen ten behoeve van het Rijk uit te voeren werken of leveringen goederen in eigendom worden afgestaan, wordt een bedrag gelijk aan de waarde van die goederen onder de middelen geboekt en gebracht ten laste van het begrotingsartikel, waaruit de werken of leveringen worden bekostigd.

2. Soortgelijke boekingen ten bate van de middelen en ten laste van de uitgaven geschieden wegens boeten, die op vor-

deringen van aannemers en leveranciers zijn gekort, en voorts bij andere vergelijking van een schuld met een vordering.

Artikel 36. 1. Onze Minister van Financiën geeft, na overleg met de Algemene Rekenkamer, voorschriften ten aanzien van verrekeningen tussen Rijksdiensten.

2. Zodanige voorschriften worden in de *Staatscourant* gepubliceerd.

3. Zodanige verrekeningen worden geboekt als geldelijke betalingen en ontvangsten.

§ 6. De privaatrechtelijke rechtshandelingen

Artikel 37. Tenzij bij of krachtens de wet anders is bepaald, worden privaatrechtelijke rechtshandelingen voor de Staat verricht door de daarbij betrokken Minister of, krachtens algemene of bijzondere volmacht, namens deze.

Artikel 38. 1. Tenzij bij of krachtens de wet anders is bepaald, worden overeenkomsten tot vervreemding van onroerende zaken en ter beëindiging van geschillen omtrent rechten op onroerende zaken gesloten door of namens Onze Minister van Financiën.

2. Schenkingen van aan de Staat toebehorende zaken, waarvan de waarde f 10 000 overtreft, worden verricht door de daarbij betrokken Minister met de medewerking van Onze Minister van Financiën. Indien Onze Minister van Financiën de daarbij betrokken Minister is, is de medewerking van Onze Minister-President vereist. Van schenkingen, waarvan de waarde f 10 000 overtreft, wordt door de daarbij betrokken Minister binnen een maand kennis gegeven aan de Algemene Rekenkamer.

3. Afkoop van aan de Staat toekomende grondrechten en onder andere benamingen aan de Staat toekomende soortgelijke rechten op inkomsten wordt desgevraagd toegestaan door Onze Minister van Financiën; deze stelt hiervoor de nodige regelen.

Artikel 39. Voor het aangaan van geldleningen is machtiging door de wet vereist.

Artikel 40. Voor oprichting of mede-oprichting van privaatrechtelijke rechtspersonen, dan wel deelneming in privaatrechtelijke rechtspersonen waarbij een geldelijk belang is gemoeid van meer dan f 100 000, is machtiging bij of krachtens de wet vereist.

Artikel 41. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur voor bepaalde privaatrechtelijke rechtshandelingen voorschrijven, dat zij slechts kunnen worden verricht met Onze machtiging, met machtiging van de Raad van Ministers, door of namens dan wel met machtiging van Onze Minister van Financiën of na overleg met daarbij aan te wijzen Ministers.

Artikel 42. Van het verrichten van een privaatrechtelijke rechtshandeling met een geldelijk belang van meer dan f 2500 moet uit geschrifte blijken.

Artikel 43. Wij geven bij algemene maatregel van bestuur, waarvoor het ontwerp Ons wordt voorgedragen door Onze Minister van Financiën na overleg met de Algemene Rekenkamer, regelen omtrent aanbesteding van werken.

Artikel 44. De geldigheid van privaatrechtelijke rechtshandelingen wordt niet aangetast door het niet naleven van bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften, andere dan die omtrent de bevoegdheid van de handelende personen, gesteld bij de artikelen 37 en 38.

HOOFDSTUK III. DE ALGEMENE REKENKAMER

§ 1. De samenstelling

Artikel 45. 1. De Algemene Rekenkamer bestaat uit drie leden, uit wie door Ons de President wordt benoemd. Voor

elk van de leden wordt een plaatsvervangend lid benoemd.

2. Aan de Kamer wordt een secretaris toegevoegd, die door Ons uit een door het College voor te dragen drietal wordt benoemd en op voordracht van het College wordt ontslagen. Schorsing geschiedt door het College.

Artikel 46. 1. Bij afwezigheid of bij ontstentenis wordt de President vervangen door het aanwezige lid, dat het oudste is naar rang van benoeming.

2. Een plaatsvervangend lid wordt bij voorziene afwezigheid of ontstentenis vervangen door het plaatsvervangend lid, dat het oudste is naar rang van benoeming.

Artikel 47. 1. Om tot lid, plaatsvervangend lid of secretaris te kunnen worden benoemd, moet men de volle ouderdom van dertig jaren hebben bereikt.

2. Echtgenoten, bloedverwanten of aanverwanten tot de derde graad ingesloten, kunnen niet tezamen zijn leden, plaatsvervangende leden of secretaris. Mocht het huwelijk eerst zijn aangegaan na de benoeming, zo zal de jongst benoemde zijn ambt niet kunnen behouden. In geval van opkomende zwagerschap legt hij, door wiens huwelijk de zwagerschap ontstaat, zijn ambt neder tenzij Wij, de Algemene Rekenkamer gehoord, verlof verlenen tot het behoud. Deze zwagerschap houdt op door ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk dat haar veroorzaakte.

3. De leden mogen geen andere openbare bedieningen vervullen, aan welke een vaste beloning of toelage is verbonden, noch lid zijn van een der Kamers van de Staten-Generaal of van een provinciaal of gemeentelijk bestuur noch lid van het bestuur van een openbaar lichaam, ingesteld ter voorziening in zaken, waarbij meer dan één provincie of gemeente is betrokken. Plaatsvervangende leden mogen niet lid zijn van een der Kamers van de Staten-Generaal of van een provinciaal of gemeentelijk bestuur noch lid van het bestuur van een openbaar lichaam, ingesteld ter voorziening in zaken, waarbij meer dan één provincie of gemeente is betrokken, noch ambtbaar bij de Algemene Rekenkamer. De secretaris mag geen andere openbare bedieningen vervullen, aan welke een vaste beloning of toelage is verbonden, noch lid zijn van een provinciaal of gemeentelijk bestuur noch lid van het bestuur van een openbaar lichaam, ingesteld ter voorziening in zaken, waarbij meer dan één provincie of gemeente is betrokken. Behoudens indien de onverenigbaarheid ook uit ander wettelijk voorschrift voortvloeit, kunnen Wij, het College gehoord, hiervan onthefving verlenen.

4. De leden, de plaatsvervangende leden en de secretaris vervullen ook overigens geen betrekkingen, waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van hun ambt of op de handhaving van hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.

Artikel 48. 1. Met het einde van het jaar, waarin een lid of een plaatsvervangend lid de ouderdom van zeventig jaren bereikt, wordt hem ontslag verleend.

2. De leden en plaatsvervangende leden kunnen door de Hoge Raad der Nederlanden worden ontslagen of op non-actief worden gesteld. Artikel 11, met uitzondering van het bepaalde sub *d*, 1°, 3° en 4°, en de artikelen 12, 12a, 13 en 13a van de Wet op de rechterlijke organisatie zijn daarbij van overeenkomstige toepassing.

3. Grond voor ontslag is voorts dat het lid of plaatsvervangend lid handelt in strijd met artikel 47, vierde lid.

Artikel 49. 1. Van een vacature onder de leden of plaatsvervangende leden geeft de Algemene Rekenkamer zo spoedig mogelijk kennis aan Ons en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

2. Met de kennisgeving aan de Tweede Kamer wordt medegezonden een door het College bij besloten briefjes met meerderheid van stemmen opgemaakte aanbevelingslijst van zes

kandidaten, waarop de Tweede Kamer bij haar voordracht zodanig acht zal slaan als haar dienstig voorkomt.

Artikel 50. 1. De President en de overige leden, de plaatsvervangende leden en de secretaris leggen, alvorens hun ambt te aanvaarden, in Onze handen hetzij de eed, hetzij de verklaring en belofte af dat zij:

a. om tot hun ambt te worden benoemd, direct noch indirect aan iemand, onder wat naam of voorwendsel ook, enige giften of gaven geschonken dan wel beloofd hebben;

b. aan Ons getrouw zullen zijn, de Grondwet zullen onderhouden en handhaven, hun instructies met alle nauwgezetheid zullen opvolgen en hun ambt te goeder trouw met alle vlijt, eerlijkheid en onzijdigheid zullen waarnemen;

c. om iets hoegenaamd in hun betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige geschenken of beloften, direct of indirect zullen aannemen.

2. Deze eed, hetzij de verklaring en belofte, kan door de overige leden, de plaatsvervangende leden en de secretaris ook worden afgelegd in een vergadering van het College in handen van de President, daartoe door Ons gemachtigd.

§ 2. De inwendige dienst

Artikel 51. De Algemene Rekenkamer stelt een reglement van orde voor haar werkzaamheden vast. Dit reglement wordt door plaatsing in de *Staatscourant* ter algemene kennis gebracht.

Artikel 52. 1. De President heeft het oppertoezicht over alle werkzaamheden van de Algemene Rekenkamer.

2. Hij waakt in het bijzonder voor de richtige toepassing van dit hoofdstuk dezer wet, van het in het vorige artikel bedoelde reglement van orde en van de andere op dit hoofdstuk gegronde voorschriften.

Artikel 53. 1. De President brengt alle stukken welke aan de Algemene Rekenkamer of aan hem, in zijn hoedanigheid worden toegezonden, voor zover zij niet bij het reglement van orde zijn uitgezonderd, ter behandeling in de vergadering van het College.

2. Geen besluiten zullen in de vergadering der Kamer kunnen genomen worden, indien niet ten minste de meerderheid der leden tegenwoordig is. Besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen; wanneer de stemmen staken, beslist de stem van de President.

Artikel 54. 1. De leden, de plaatsvervangende leden en de secretaris mogen niet aanwezig zijn bij de beraadslagingen en het nemen van beslissingen over enige zaak, hen, hun echtgenoten of hun naastbestaanden tot in de derde graad van bloedverwantschap of zwagerschap betreffende.

2. Zij mogen niet deelnemen aan het onderzoek van en de beslissing nopens rekeningen en verantwoordingen, door hen afgelegd.

Artikel 55. 1. De Algemene Rekenkamer benoemt, bevordert en ontslaat haar ambtenaren voor zover het aan hun functie verbonden maximumsalaris lager is dan dat van een administrateur bij een departement van algemeen bestuur. Haar overige ambtenaren worden op voordracht van het College door Ons benoemd, bevordert en ontslagen. Schorsing geschiedt door het College.

2. Zij stelt instructies vast voor de secretaris en voor het overige personeel.

3. De ambtenaren worden door de President beëdigd. Ook voor het personeel op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht kan de Kamer deze beëdiging voorschrijven.

§ 3. De rekenplicht

Artikel 56. 1. Zij, die het beheer, bedoeld in artikel 24, voeren over aan het Rijk toebehorende of toevertrouwde gelden

of geldswaardige papieren, zijn rekenplichtig aan de Algemene Rekenkamer. De Kamer kan ontheffing van de rekenplicht verlenen en daaraan voorwaarden verbinden; zij kan de ontheffing intrekken en de voorwaarden wijzigen.

2. Van het beheer over aan het Rijk toebehorende of toevertrouwde goederen wordt aan de Kamer verantwoording afgelegd, wanneer zij dit eist. De beheerders zijn alsdan aan haar rekenplichtig.

3. Wij kunnen zodanige rekenplicht opleggen aan anderen, die van Rijkswege zijn belast met het beheer over gelden, geldswaardige papieren of goederen, en aan personen, die met een zodanig beheer zijn belast door instellingen, die dit beheer van Rijkswege voeren.

4. Zij, die aan de Kamer rekenplichtig zijn, kunnen terzake van het door hen gevoerde beheer niet van verantwoordelijkheid worden ontheven dan door een deswege door de Kamer afgegeven bewijs.

5. De rekenplicht aan de Kamer laat onverlet de verantwoordelijkheid van de beheerder jegens de Minister onder wie hij ressorteert. Onverminderd het bepaalde in de voorgaande leden, is het hoofd van de dienst, waaronder de beheerder ressorteert, verplicht op diens beheer toezicht te houden.

Artikel 57. 1. De wijze, waarop en de termijnen, waarbinnen de verantwoordingen van de rekenplichtigen aan de Algemene Rekenkamer moeten worden toegezonden, worden door haar vastgesteld na overleg met Onze Minister van Financiën en de Ministers, waaronder de rekenplichtigen ressorteren. Zij kan in overeenstemming met Onze Minister van Financiën eisen stellen, waaraan bewijsstukken moeten voldoen.

2. Vragen en opmerkingen van de Kamer over deze verantwoordingen dienen door de rekenplichtigen te worden beantwoord binnen de door haar te stellen termijnen.

Artikel 58. 1. Wanneer een rekenplichtige na aanmaning nalatig blijft in het afleggen van zijn verantwoording, wordt deze ambtshalve op zijn kosten opgemaakt door een ambtenaar, na overleg met de Algemene Rekenkamer aan te wijzen door de Minister, onder wie de rekenplichtige ressorteert.

2. De verantwoording wordt verder behandeld en afgedaan, als ware zij door de rekenplichtige zelf opgemaakt en ingezonden.

Artikel 59. 1. Indien een rekenplichtige overlijdt, onder curatele wordt gesteld, geschorst wordt of voortvluchtig is, wordt de verantwoording die hij had behoren te doen, ambtshalve opgemaakt door een ambtenaar, daartoe door de betrokken Minister, na overleg met de Algemene Rekenkamer, aan te wijzen.

2. De opgemaakte verantwoording wordt aan de curator of erfgenamen of rechtverkrijgenden medegedeeld; zij ontvangen desverlangd inzage van de daartoe behorende bescheiden, en aan hen wordt een redelijke termijn verleend om hun bezwaren daartegen te doen gelden.

3. Na ontvangst van het antwoord van de curator, de erfgenamen of rechtverkrijgenden, dan wel wanneer deze de hun verleende termijn onbenut hebben laten verstrijken, wordt de verantwoording, zo nodig gewijzigd naar aanleiding van de ingebrachte bezwaren, ingezonden aan de Kamer.

4. De erfgenamen en rechtverkrijgenden zijn van aansprakelijkheid ontslagen, wanneer drie jaren zijn verlopen:

a. na de dood van de rekenplichtige, zonder dat aan hen de ambtshalve opgemaakte verantwoording is medegedeeld;

b. na het verstrijken van de aan hen tot indiening hunner bezwaren verleende termijn, zonder dat de verantwoording door de Kamer is vastgesteld.

5. Voor doorgaande beheren kan, na overleg met de Kamer en de Minister van Financiën, door de Minister, onder wie het beheer ressorteert, een andere regeling worden getroffen.

Artikel 60. De Algemene Rekenkamer beslist omtrent de verantwoordingen. Zij stelt daarbij zo nodig vast, welk bedrag door of aan de rekenplichtige moet worden betaald en bepaalt de termijn, waarbinnen dit dient te geschieden.

Artikel 61. De Algemene Rekenkamer is bevoegd tot het opleggen van boeten van ten hoogste f 1000 aan rekenplichtigen, indien zij:

- a. betalingen hebben gedaan in strijd met de voorschriften van een bevoegde autoriteit;
- b. ontvangsten of betalingen hebben verzwegen;
- c. nalatig zijn in het inzenden van hun verantwoording, in het beantwoorden van vragen en opmerkingen, in het overigens voldoen aan haar beschikkingen of in het voldoen aan de verplichtingen, opgelegd in artikel 68.

Artikel 62. 1. De Algemene Rekenkamer doet van de door haar op grond van de artikelen 60 en 61 genomen beschikkingen aanstonds mededeling aan de Minister, onder wie de rekenplichtige ressorteert. Deze ziet toe, dat een door of aan de rekenplichtige te betalen bedrag tijdig wordt voldaan; het bewijs daarvan wordt ten spoedigste aan de Kamer ingezonden.

2. De Kamer is bevoegd de in het vorige artikel bedoelde beschikkingen, alsmede die, welke strekken tot invordering van door rekenplichtigen verschuldigde saldo's, uit te vaardigen in Onze naam; zij zijn met overeenkomstige toepassing van de bepalingen over de grossen van vonnissen in burgerlijke zaken uitvoerbaar.

Artikel 63. 1. Binnen twee maanden na de verzending van een te zijnen aanzien genomen beschikking, als bedoeld in de artikelen 60 en 61, kan een rekenplichtige aan de Algemene Rekenkamer herziening daarvan verzoeken.

2. Ook ambtshalve kan de Kamer tot herziening besluiten. Deze herziening kan, behoudens het geval van gebleken bedrog door de rekenplichtige, slechts ten nadele van de rekenplichtige strekken, indien de beschikking is verzonden binnen twee maanden na de verzending van de oorspronkelijke beschikking.

3. Een beschikking op een verzoek tot herziening of een beschikking tot ambtshalve herziening wordt genomen in een voltallige vergadering van het College. Daarvan wordt melding gemaakt in het verslag van de Kamer.

§ 4. De controle

Artikel 64. 1. Elke Minister doet van de boekingen in de administratie van zijn departement maandelijks een overzicht aan de Algemene Rekenkamer toekomen.

2. Onze Minister van Financiën doet voorts van de boekingen in de centrale administratie, bedoeld in artikel 25, tweede lid, maandelijks een overzicht aan de Kamer toekomen.

3. De vorm, waarin en de termijnen, waarbinnen deze overzichten moeten worden ingezonden, worden bepaald door de Kamer na overleg met Onze Minister van Financiën.

Artikel 65. De Algemene Rekenkamer oefent controle uit op de uitgaven en de ontvangsten van het Rijk.

Artikel 66. Ten aanzien van de uitgaven ten laste van de begroting controleert de Algemene Rekenkamer:

- a. of de uitgaaf valt binnen de omschrijving van het begrotingsartikel, waarop zij is aangewezen; voorts of zij behoort tot het dienstjaar, ten laste waarvan zij wordt gebracht, en of het begrotingsartikel toereikend is;
- b. of de schuldvordering niet was verjaard;
- c. of de overgelegde bewijsstukken naar waarheid zijn opgemaakt en voldoende zijn om het recht van de schuldeiser te staven;

d. of in het algemeen geen wettelijk voorschrift de uitgaaf in de weg stond.

Artikel 67. 1. Bij de in de twee voorgaande artikelen bedoelde controle kan de Algemene Rekenkamer gebruik maken van de resultaten van door anderen verrichte controles, onverminderd haar bevoegdheid tot eigen onderzoek.

2. Onze Ministers bevorderen op aanvraag van de Kamer, dat zij, die met de controle belast zijn, hun werkschema's te harer beschikking stellen, en lichten haar volledig in omtrent de controlebevindingen door overlegging van rapporten en processen-verbaal of op andere door de Kamer aan te geven wijze.

Artikel 68. 1. De Algemene Rekenkamer is bevoegd door haar leden of ambtenaren, desgewenst met medewerking van door haar aangewezen deskundigen, bij alle onderdelen van de Rijksdienst en bij alle rekenplichtigen kassen en voorraden te doen opnemen en boeken, rekeningen, verantwoordingen, bewijsstukken en verdere bescheiden te doen onderzoeken, voor zover zij een en ander nodig acht voor het uitoefenen van haar taak.

2. Alle rekenplichtigen en alle ambtenaren en overig personeel, werkzaam in enig onderdeel van de Rijksdienst, zijn gehouden desgevraagd de inlichtingen te verstrekken, welke de in het eerste lid bedoelde leden, ambtenaren en deskundigen voor hun onderzoek nodig achten.

3. Zij die boeken, rekeningen, verantwoordingen, bewijsstukken en verdere bescheiden, als in het eerste lid bedoeld, onder zich hebben, zijn verplicht die in handen te stellen van de leden, ambtenaren of deskundigen, door de Kamer aangewezen voor het instellen van een onderzoek, als in dat lid bedoeld.

4. Aan de hand van het verslag van een onderzoek, als bedoeld in het eerste lid van dit artikel, zomede van een rapport als bedoeld in artikel 67, tweede lid, gaat de Kamer zonnodig over tot vaststelling van het saldo, hetwelk door de rekenplichtige is verschuldigd, dan wel aan deze toekomt.

Artikel 69. 1. Voor zover de Algemene Rekenkamer dit in verband met haar werkzaamheden nodig oordeelt, worden bewijsstukken en bescheiden, die tot het bewijs kunnen medewerken, aan haar op haar eerste vordering ingezonden. Zij bepaalt, welke van die stukken bij haar blijven berusten, onverminderd haar bevoegdheid tot tijdelijke afgifte daarvan.

2. Bij algemene maatregel van bestuur worden door Ons, op voordracht van Onze Minister van Financiën in overeenstemming met Onze Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en na overleg met de Kamer, bepaalde soorten van bewijsstukken aangewezen, welke na verloop van daarbij te stellen termijnen kunnen worden vernietigd.

Artikel 70. Voor betalingen, gedaan ten laste van artikelen voor geheime uitgaven, behoeven geen bewijsstukken aan de Algemene Rekenkamer te worden overgelegd.

Artikel 71. 1. Heeft de Algemene Rekenkamer op grond van haar controle, bedoeld in de artikelen 65, 66 en 67, bezwaar met betrekking tot bepaalde uitgaven en ontvangsten, dan deelt zij dit bezwaar aan de daarbij betrokken Minister mede.

2. De Minister is verplicht binnen twee maanden na deze mededeling de Kamer in kennis te stellen met hetgeen tot opheffing van haar bezwaar kan leiden. De Kamer kan deze termijn met ten hoogste twee maanden verlengen, hetzij op verzoek van de Minister, hetzij omdat zij hetgeen tot opheffing van het bezwaar is medegedeeld, niet voldoende acht en zij de Minister nader de gelegenheid tot opheffing van haar bezwaar wil geven.

3. Na afloop van de termijn neemt de Kamer haar eindbeslissing, waarvan zij mededeling doet aan de Minister.

Artikel 72. 1. Handhaaft de Algemene Rekenkamer bij haar eindbeslissing haar bezwaar, dan wordt, tenzij inmiddels daaromtrent een regeling naar genoegen van dit College is getroffen, binnen drie maanden bij de Staten-Generaal een voorstel van wet tot opheffing van het bezwaar ingediend.

2. Als de Kamer na afloop van de in het eerste lid bedoelde termijn niet van een zodanige indiening is gebleken, doet zij daarvan mededeling aan de Staten-Generaal.

Artikel 73. De Algemene Rekenkamer onderzoekt of de Rijksrekening en de rekeningen van de begrotingsfondsen en van de Staatsbedrijven in overeenstemming zijn met de voorschriften van de wet.

Artikel 74. 1. De Algemene Rekenkamer wijdt aandacht aan de doelmatigheid van 's Rijks beheer en van de organisatie en de functionering van 's Rijks dienst.

2. Elk der beide Kamers der Staten-Generaal kan de Kamer verzoeken om bepaalde doelmatigheidsonderzoeken in te stellen, voor zover de aard van de werkzaamheden van de Rekenkamer het toelaat. Indien de Kamer aan een dergelijk verzoek voldoet, vermeldt zij de resultaten van het onderzoek in het in artikel 82 bedoelde verslag, onverminderd het bepaalde in artikel 75, lid 2.

3. Onze Ministers dragen zorg dat de Kamer tijdig op de hoogte wordt gehouden van doelmatigheidsonderzoeken, die zij bij hun departementen doen instellen, en van de resultaten daarvan.

Artikel 75. 1. De Algemene Rekenkamer deelt aan Onze Ministers de opmerkingen en bedenkingen mede, die zij van belang acht met betrekking tot de uitgaven en de ontvangsten, zomede met betrekking tot de doelmatigheid van 's Rijks beheer en van de organisatie en de functionering van 's Rijks dienst; zij kan aan Onze Ministers voorstellen terzake doen.

2. Zij verstrekt aan de betrokken Ministers, aan Onze Minister van Financiën en aan de Staten-Generaal zodanige mededelingen als zij in 's Rijks belang nodig oordeelt; zij kan naar aanleiding daarvan met hen nader overleg plegen.

§ 5. De overige verplichtingen en bevoegdheden

Artikel 76. 1. Behalve met de uit deze wet voortvloeiende taak, is de Algemene Rekenkamer belast met de werkzaamheden, die haar bij andere wettelijke voorschriften zijn of worden opgedragen.

2. Voorts kunnen Wij de Kamer op haar verzoek toestaan zich met andere werkzaamheden te belasten.

Artikel 77. 1. De Algemene Rekenkamer verstrekt aan Onze Ministers alle gevraagde inlichtingen, voor zover de aard van haar werkzaamheden het toelaat.

2. Onze Ministers verstrekken desgevraagd de Kamer alle inlichtingen, die zij nodig acht ter uitvoering van haar taak, tenzij het geheime uitgaven, als bedoeld in artikel 70, geldt.

Artikel 78. Van alle krachtens deze wet te stellen voorschriften van algemene aard wordt mededeling gedaan aan de Algemene Rekenkamer.

Artikel 79. Van onder 's Rijks beheer gestelde vermogens en vermogensbestanddelen wordt aan de Algemene Rekenkamer verantwoording gedaan op de wijze als zij verlangt.

Artikel 80. 1. Van privaatrechtelijke rechtspersonen, in het kapitaal waarvan de Staat voor ten minste de helft deelneemt, kan de Algemene Rekenkamer door tussenkomst van Onze daarbij betrokken Minister overlegging vorderen van jaarrekeningen en van de daarop betrekking hebbende rapporten van hen, die deze jaarrekeningen hebben gecontroleerd. Artikel 67, tweede lid, is van toepassing.

2. Het eerste lid is mede van toepassing indien ten behoeve van het Rijk bij de verlening van bijdragen, subsidies of garanties aan andere dan in het eerste lid bedoelde privaatrechtelijke rechtspersonen in het uitoefenen van controlebevoegdheden is voorzien.

3. Geven de door de Kamer ingevolge de voorgaande leden ontvangen stukken of inlichtingen haar daartoe aanleiding, dan wint zij bij de bedoelde rechtspersonen nadere inlichtingen in. Dit geschiedt door tussenkomst van Onze Minister, als het inwinnen van nadere inlichtingen betrekking heeft op onder het eerste lid vallende naamloze vennootschappen dan wel besloten vennootschappen, andere dan die bedoeld in het vijfde lid.

4. Blijven stukken of inlichtingen binnen een naar het oordeel der Kamer redelijke termijn achterwege of acht de Kamer de verkregen nadere inlichtingen niet bevredigend, dan is zij bevoegd zelf bij de rechtspersoon een onderzoek in te stellen; het bepaalde in artikel 68 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

5. Het bepaalde in het vierde lid is met betrekking tot onder het eerste lid vallende naamloze vennootschappen en besloten vennootschappen slechts van toepassing, indien alle aandelen daarvan in eigendom aan de Staat toebehoren en een afzonderlijke wettelijke regeling niet aan het onderzoek in de weg staat.

6. In geval de Kamer dit in het algemeen belang geboden acht, maakt zij van haar bevindingen melding in haar verslag.

7. Iedere Minister legt aan de Kamer een lijst over van de rechtspersonen als in dit artikel bedoeld, waarmede zijn departement bemoeiing heeft, en doet aan haar van de wijzigingen daarin aanstonds mededeling.

Artikel 81. 1. Onze Minister van Financiën doet mededeling aan de Algemene Rekenkamer van alle geldleningen ten laste of onder waarborg van het Rijk aangegaan, van de daaraan verbonden voorwaarden en van de wijzigingen, die daarin mochten worden gebracht.

2. De schuldbewijzen van de geldleningen ten laste van het Rijk worden vóór de uitgifte geregistreerd door de Kamer en van een bewijs dier registratie voorzien.

Artikel 82. 1. Vóór 1 april van elk jaar biedt de Algemene Rekenkamer Ons en de Staten-Generaal een verslag aan van haar werkzaamheden in het afgelopen jaar.

2. De Kamer doet in dit verslag tevens mededeling van bij haar onderzoeken gebleken gegevens, welke voor de beoordeling door de Staten-Generaal van het gevoerde beleid nuttig kunnen zijn.

HOOFDSTUK IV. DE RIJKSREKENING

Artikel 83. Onze Minister van Financiën stelt jaarlijks vóór 1 maart een voorlopig overzicht samen van de uitgaven en de ontvangsten in het afgelopen jaar, dat op door hem te bepalen wijze wordt gepubliceerd.

Artikel 84. Iedere Minister maakt voor de hoofdstukken der begroting, waarover hij het beheer voert, over elk dienstjaar de rekening van uitgaven en ontvangsten op.

Artikel 85. 1. De rekeningen wijzen per artikel aan:

- de aanvankelijke raming van de uitgaven en de ontvangsten en de wijzigingen, in die raming aangebracht;
- het uitgegeven, onderscheidenlijk ontvangen bedrag.

2. De uitgaven, gekwetens uit de artikelen voor onvoorzien uitgaven, worden voor elke soort afzonderlijk in de rekeningen gebracht en omschreven.

3. De inrichting van de rekeningen geschiedt overigens met inachtneming van de voorschriften, door Onze Minister van Financiën te stellen.

Artikel 86. 1. De rekeningen worden vóór 1 augustus van het jaar, volgende op het dienstjaar, aan Onze Minister van Financiën toegezonden.

2. De rekeningen gaan vergezeld van een opgave, waarin per artikel, waarvoor een raming van aan te gane verplichtingen als bedoeld in artikel 16 is opgenomen, deze raming en het bedrag van de aangegane verplichtingen zijn vermeld.

3. Door de zorg van Onze Minister van Financiën wordt de Rijksrekening samengesteld alsmede een staat van geraamde en aangegane verplichtingen.

4. De Rijksrekening voldoet aan de in het vorige artikel gestelde eisen. Zij wordt vóór 1 oktober van het in het eerste lid bedoelde jaar aan de Algemene Rekenkamer ter goedkeuring gezonden. De staat van geraamde en aangegane verplichtingen wordt daarbij ter onderzoek medegezonden.

HOOFDSTUK V. DE BEGROTINGSFONDSEN EN DE STAATSBEDRIJVEN

Artikel 87. 1. Bij de wet kunnen begrotingsfondsen worden ingesteld; daarbij wordt tevens de bestemming van batige saldi geregeld.

2. Deze fondsen worden afzonderlijk beheerd. De begroting en de rekening worden jaarlijks opgemaakt en vastgesteld volgens de regelen, welke voor de Rijksbegroting en de Rijksrekening gelden. Overigens is deze wet op de fondsen van toepassing, voor zover daarvan niet bij de wet tot instelling wordt afgeweken.

Artikel 88. 1. Bij de wet kunnen onderdelen van de Rijksdienst als Staatsbedrijf worden aangewezen.

2. Voor het beheer van de Staatsbedrijven worden bij de wet algemene regelen vastgesteld.

3. De wet, waarbij de aanwijzing geschiedt, kan aanvullingen of afwijkingen van de in het tweede lid bedoelde wet bevatten, die nodig zijn met het oog op de bijzondere aard van het Staatsbedrijf.

Artikel 89. Inzake de Staatsbedrijven worden in de Rijksbegroting slechts artikelen opgenomen, die betrekking hebben op de uitkomsten van deze bedrijven, de verrekeningen en de kapitaalsverhouding met het Rijk.

HOOFDSTUK VI. DE VERANTWOORDING AAN DE WETGEVENDE MACHT

Artikel 90. Nadat de Rijksrekening, de rekeningen van de begrotingsfondsen en de rekeningen van de Staatsbedrijven door de Algemene Rekenkamer zijn goedgekeurd, worden zij zo spoedig mogelijk door haar aan Ons aangeboden. Daarbij wordt tevens mededeling gedaan van het resultaat van het onderzoek van de staat, bedoeld in artikel 86, derde lid.

Artikel 91. 1. De verantwoording over elk jaar geschiedt door indiening van een ontwerp van wet tot vaststelling van het slot van de rekeningen.

2. Onze Minister van Financiën voegt bij dit ontwerp van wet:

- a. de rekeningen,
- b. een nota van toelichting,
- c. de staat, bedoeld in artikel 86, derde lid, en het daarop betrekking hebbende resultaat van het onderzoek door de Algemene Rekenkamer.

HOOFDSTUK VII. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 92. 1. De Comptabiliteitswet 1927 (*Stb.* 259) wordt ingetrokken, met dien verstande dat het vaststellen en

uitkeren van de hoofdsom van en de gemeentelijke opcenten op de grondbelasting en de personele belasting blijven geschieden op de voet van de bepalingen, welke golden vóór het in werking treden van deze wet.

2. De Koninklijke besluiten van 20 oktober 1945 (*Stb.* F 240) en 28 september 1950 (*Stb.* K 421) worden ingetrokken.

3. Waar in enig wettelijk voorschrift wordt verwezen naar bepalingen van de Comptabiliteitswet 1927 (*Stb.* 259), wordt die verwijzing geacht te geschieden naar de overeenkomstige bepalingen van deze wet.

4. De op grond van de Comptabiliteitswet 1927 (*Stb.* 259) getroffen uitvoeringsregelingen blijven gelden tot zij worden vervangen of ingetrokken.

Artikel 93. De wet van 30 december 1910 (*Stb.* 379) tot regeling van het beheer der gelden wegens verstrekkingen ontvangen, wordt ingetrokken.

Artikel 94. De wet van 24 januari 1952 (*Stb.* 37), houdende enige bepalingen omtrent de domeinen, wordt ingetrokken.

Artikel 95. De volgende bepalingen vervallen:

a. artikel 5, tweede lid, van de Pensioenwet voor de vrijwilligers bij de landstorm 1925¹⁾;

b. artikel 36 van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 (*Stb.* 1947, H 313)²⁾;

c. artikel 32 van de Wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers (*Stb.* 1947, H 420)³⁾;

d. artikel 76 van de Wet op de noodwachten⁴⁾;

e. artikel 57 van de wet van 1 augustus 1956 (*Stb.* 455)⁵⁾, houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen ministers, staatssecretarissen, leden van Gedeputeerde Staten ener provincie en wethouders ener gemeente, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen;

f. artikel 17 van de Algemene toeslagwet voor gepensioneerden 1956⁶⁾;

g. artikel 12 van de Algemene toeslagwet voor gepensioneerde militairen 1956⁷⁾;

h. artikel 31 van de wet van 31 juli 1957 (*Stb.* 324)⁸⁾, houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen;

i. artikel 8 van de Algemene toeslagwet voor gepensioneerde ministers, staatssecretarissen en kamerleden 1957⁹⁾;

j. artikel 7 van de wet van 31 juli 1958 (*Stb.* 401)¹⁰⁾ tot het verlenen van een bijslag op pensioen aan bepaalde gepensioneerden in verband met de huurverhoging per 1 augustus 1957 en tot wijziging van de Wet beperking cumulatie pensioen en inkomsten (*Stb.* 1954, 5)¹¹⁾;

k. artikel 6 van de wet van 3 december 1958 (*Stb.* 613)¹²⁾, houdende het verlenen van een bijslag op bepaalde pensioenen als omschreven in de Toeslagwet Indonesische pensioenen 1956 in verband met de huurverhoging per 1 augustus 1957; en voorts:

l. artikel 60, derde lid, en artikel 99, vierde lid, van de Lager-onderwijswet 1920)¹³⁾;

m. artikel 48, derde lid, artikel 71, vierde lid, en artikel 78, tweede lid, van de Kleuteronderwijswet¹⁴⁾;

n. artikel 96, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs¹⁵⁾;

o. artikel 41, tweede lid, van de Wet op het leerling-wezen¹⁶⁾.

Artikel 96. In artikel 19, derde lid, van de Bankwet 1948¹⁷⁾ vervallen de woorden „en rekenplichtig aan de Algemene Rekenkamer”.

Artikel 97. 1. De Financiële-Verhoudingswet 1960¹⁸⁾ wordt als volgt gewijzigd:

a. In artikel 3, tweede lid, wordt in plaats van „welke de Comptabiliteitswet 1927 (*Stb.* 259) bevat” gelezen: „welke gelden”.

b. In artikel 4 wordt in plaats van „zuivere opbrengst van de volgende belastingen” gelezen: „in het kalenderjaar ontvangen bedragen, verminderd met de in dat jaar gedane terugbetalingen, wegens de volgende belastingen”.

c. In artikel 11, derde lid, wordt in plaats van „het in de begroting van het fonds voor de algemene uitkeringen en de aanvullende bijdragen, bedoeld in artikel 12, uitgetrokken bedrag” gelezen: „het in de begroting van het fonds voor de verplichtingen ter zake van de algemene uitkeringen en de aanvullende bijdragen, bedoeld in artikel 12, opgenomen bedrag”.

d. In artikel 11, zesde lid, wordt in plaats van „het in de ontwerpen van wet tot vaststelling of wijziging van de begroting van het fonds voor de algemene uitkeringen en de aanvullende bijdragen uit te trekken bedrag” gelezen: „het in de ontwerpen van wet tot vaststelling of wijziging van de begroting van het fonds voor de verplichtingen ter zake van de algemene uitkeringen en de aanvullende bijdragen op te nemen bedrag”.

2. De Provinciewet¹⁹⁾ wordt als volgt gewijzigd:

a. In artikel 158, vierde lid, wordt in plaats van „welke de Comptabiliteitswet 1927, *Stb.* 259, bevat” gelezen: „welke gelden”.

b. In artikel 159 wordt in plaats van „zuivere opbrengst van de volgende belastingen” gelezen: „in het kalenderjaar ontvangen bedragen, verminderd met de in dat jaar gedane terugbetalingen, wegens de volgende belastingen”.

Artikel 98. Deze wet kan worden aangehaald, onder de titel: Comptabiliteitswet, met vermelding van het jaar, waarin zij is tot stand gekomen.

Artikel 99. 1. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

2. Wij kunnen bepalen, dat ten aanzien van eerder aangevangen dienstjaren de Comptabiliteitswet 1927 (*Stb.* 259) geheel of gedeeltelijk van toepassing blijft.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize Soestdijk, 8 december 1976.

JULIANA.

De Staatssecretaris van Financiën,

A. DE GOEDE.

Uitgegeven de achtentwintigste december 1976.

De Minister van Justitie,
VAN AGT.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Kamerstukken II 1973/74, 13 037; 1974/75, 13 037; 1975/76, 13 037; 1976/77, 13 037.

Hand. II 1975/76, bladz. 4260–4269; 4289–4303; 4326–4327. Kamerstukken I 1975/76, 13 037 (148 148a, 148b); 1976/77, 13 037 (9).

Hand. I 1976/77, bladz. 117–130.

¹⁾ *Stb.* 1925, 278, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 4 november 1950, *Stb.* K 479.

²⁾ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 juni 1976, *Stb.* 377.

³⁾ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 juni 1976, *Stb.* 377.

⁴⁾ *Stb.* 1952, 405, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 juni 1976, *Stb.* 377.

⁵⁾ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 10 december 1969, *Stb.* 594.

⁶⁾ *Stb.* 1956, 617, gewijzigd bij de wet van 29 mei 1963, *Stb.* 209.

⁷⁾ *Stb.* 1956, 619, gewijzigd bij de wet van 29 mei 1963, *Stb.* 209.

⁸⁾ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 10 december 1969, *Stb.* 594.

⁹⁾ *Stb.* 1957, 365, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 mei 1963, *Stb.* 309.

¹⁰⁾ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 mei 1963, *Stb.* 209.

¹¹⁾ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 januari 1966, *Stb.* 6.

¹²⁾ Gewijzigd bij de wet van 29 mei 1963, *Stb.* 211.

¹³⁾ *Stb.* 1920, 778, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 april 1976, *Stb.* 229.

¹⁴⁾ *Stb.* 1955, 558, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 april 1976, *Stb.* 229.

¹⁵⁾ *Stb.* 1967, 387, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 april 1976, *Stb.* 229.

¹⁶⁾ *Stb.* 1966, 215, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 april 1976, *Stb.* 229.

¹⁷⁾ *Stb.* 1948, I 166, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 april 1976, *Stb.* 229.

¹⁸⁾ *Stb.* 1961, 217, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 oktober 1976, *Stb.* 571.

¹⁹⁾ *Stb.* 1962, 17, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 10 december 1975, *Stb.* 753.